

О.Н.БОРОВИК (УКРАЇНА, ЛЬВІВ)

СТАЛИЙ РОЗВИТОК – СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДЕФІНІЦІ ПОНЯТТЯ

*Національний університет "Львівська політехніка", вул С. Бандери, 12, 79006,
Львів, Україна, iept@lp.edu.ua*

Сучасне суспільство формується на основі сталого розвитку, що являється ідеєю впровадження системи «суспільство – природа». Ця ідея виступає як необхідність в практичному плані світового розвитку та несе зростаюче значення щодо управління економічними процесами у глобальному, а також інших вимірах.

Поняття «сталий розвиток» набуло поширення на «Всесвітній конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку» у 1992 році в Ріо-де-Жанейро та з цього часу стало основою для спільних дій більшості країн світу на різних рівнях управління, як на національному, так і на регіональному. Уперше термін «сталий розвиток» було розглянуто в аспекті екологічних перетворень на конференції ООН ще у 1972 р. у Стокгольмі. Визначення поняття сталого розвитку пройшло довгий шлях починаючи від, так званого, «екорозвитку» до ідеологічного вчення людства.

Термін «сталий розвиток» має безліч офіційно прийнятих перекладів у різних країнах світу. Офіційний український відповідає англійському терміну «sustainable development», що дослівно перекладається як «життєздатний розвиток», також інколи тлумачиться як всебічно збалансований розвиток.

У звіті комісії Брундтланд «Наше спільне майбутнє» поняття «сталого розвитку» трактується як модель соціально-економічного розвитку, при якій досягається задоволення життєвих потреб нинішнього покоління без того, щоб майбутні покоління були позбавлені такої можливості через вичерпання природних ресурсів і деградацію навколишнього середовища.

Існує багато визначень терміну «сталий розвиток», що формувались різними вченими, але у всіх є одна спільна риса – це спрямованість поняття на розкриття сутності та взаємодії трьох складових: людини – господарства – природи. Аналіз понять показує, що як би дослідники не вважали сталий розвиток, чи процесом, чи моделлю все одно ними розкриваються узгоджені економічні, соціальні, а також екологічні процеси.

Мета сталого розвитку – це збереження людства в цілому та створення належних умов для його життєдіяльності. До таких умов відносяться, у першу чергу, забезпечення фізичного виживання людства, у другу чергу – задоволення духовних потреб.

Дотепер остаточно не сформовані конструктивні технології переходу до сталого розвитку. Проте, аналіз наукових робіт дозволяє виділити декілька підходів. Перш за все це течія, яка розглядає сталий розвиток в контексті досягнення суспільством відповідного рівня безпеки свого існування. При цьому вченими поняття безпеки розглядається як певна інтеграційна функція, яка характеризується збалансованістю її соціально-економічної і техногенно- екологічної складових і уособлює собою максимальну інтегративну безпеку.

Ще одним підходом до сталого розвитку є його розгляд через категорію «природного капіталу». Згідно з чим, сталим є такий розвиток, який не веде до зменшення природного капіталу, який виступає сукупністю активів, що дають людству ресурси та екологічні послуги.

Отже, враховуючи велику кількість визначень поняття «сталий розвиток» та підходів до його тлумачення, можна стверджувати, що сучасний стан не лише національної, а й світової економіки ґрунтується на основних соціальних, економічних та екологічних складових сталого розвитку, які спрямовані на використання та відтворення природного середовища й досягнення відповідної якості життя людини як у теперішньому, так і в майбутньому часі.